

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Miercură și Duminică,
Foi'a, cand conduce ajutorul. — Prețul:
pe luna 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ fl. v. a. Tiere exterioară 12 fl.
v. a. pe un an sau $2\frac{1}{2}$ galbeni mon. sunătorie.

Anul XXXIII.

Nr. 38.

Brasov 28 Mai Main

1870.

MONARCHIA' AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasovu 28 Mai 1870.

Fara ingradirii cu reununi nationali in
tota ramură de inaintare nu e modu de
salvare.

A vantajele cele mai rapide in orice ramu de
inaintare in cultura, ma si resultatele si castigurile
cele mai secure dupa ele, stările cele mai colosale
de avutie le au ajunsu naționale acel, cari incop-
pusera de timpuriu a se folosi de nemarginita po-
tere magica a Reuniunilor si Asociațiunilor, cu
intrunirea poterilor de o natură omogenă, fi spi-
rituale fia si materiale, la un singura scopu de
inaintare mai rapido, mai secură, mai înlesnita si
mai atragătoare. Tota lumea inaintea nostra ne
sta doveda cu exemple admirabile; mi si noi ro-
manii, cu tăie, ca abia ne aruncaramu si noi cam
taridu in dădătorie si avertizorile, bracie ale
reuniunilor de vr' cativa ani, nu putem amata
alte avantaje mai frumosé, resultate mai salutare,
impotrivă mai restaurătoare de viață sociale si na-
tională, avanta la stima de sece si de demnitatea sa mai
potențiu, decum e cela, pe care ni lu, infacizarea
consecutioane si resultatele, ce ni le prezinta rom-
niunile noastre, cate biata le aveam si noi pe pa-
mentul daco-roman. Ne e deajunsu a reflecta
la acestu adeveru, pentru că ne tieneam de cea
mai santa obligație facare intelectual romani a
indemna si a lău chiaru si inițiativă de a intruni
poteri omogene in sunlu naționale la orice scopu,
la orice intreprinderi folositorie, cari la poteri sin-
guratic se vedu imposibile, pentru că vedem si
pipaimu, ca nemica nu pote fi preste potintia om-
enăsca, unde se intrunesc poteri de ajunsu! Intru-
nitelor poteri are a multișam si industriu si co-
merciului cele mai ferice si mai timpurii resultate;
dar' pe campul, pe terenul culturei si al sci-
entiei s'au facutu cele mai gigantice inaintari de-
cata in orice alta ramura. Noi aici de seculi amu
fi disparuti, mai cu secumi vomu si dispăru, deca ne
covisira seu deca vomu si dispăru, deca ne
covisira pe viitorul magică acesta potere a nisuntelor
moderne sa poporeloru, cari si s'au nisuntase
midiolocul reuniunilor, pentru că se păta asimila-
tă in jurul lor. — „Audaces fortuna juvat,”
dicea romanii, „bateti si vi se va deschide,” disse
Christos, si romanii pe multe locuri totu stan pa-
rapoanisti si vîmisi intre despe- si sperare; fara
a se arunci pe apucate in bracile reuniunilor,
unilor si ére unior. Uniuni de lectura in
tote scările satelor, uniuni scolare impreuna cu
acele etc., fia inceputul catu de micu, ca el crescute
de seme, numai perseverantia fara a ne sprije de
intimpinarea unor dificultati, cari disparu dinain-
te cutediarei inițiale. Dece avemu credintia catu
una granită de mustări, muntii i poteni prefa-
ce in sieuri prin midiolocul salutarilor romuni,
car sunt libere; numai statute, adica so punem
pe chartia scopulu loru si modulu, cum vremu se
ne intocmim si regulam sprea a ajunge acolo
scopu. Reuniunile noastre insu se ſă puse pe pi-
tore romane; pentru că experientia ne dove-
descă, ca orunde s'au alipit romani de superbmul
si inganafatul egoismu strainu, a remasă totudénu

pilagă de interesele sale nationale. Ecă tocma pri-
mimus unu exemplu din

Belusiu Mai 1870.

In districtul Belusiusi, ce numera preste
80.000 de susfete romane, nu este nici o reuniune
românescă afara de societatea de lectura a teneri-
mei gimnasiale. In Belusiu, unde intelligentă ro-
mâna reprezentata in numeru asa de mare ca nă-
cării in Biharea*) suntă două intruniri sociale, a-
mendouze cu caracter maghiar si anume: cercul
cetătinescu (polgári kör) si casină cetătinescă. In
ces d'antasia suntă 44 membri romani nu numai
in minoritate facin cu cealalti, ci si predominanti
de acestia. In casină cetătinescă suntu romani
la numeru mai egalu cu strainii, adica 50 si totusi
suntă asa de predominanti, catu inre 24 membri de
comitetu se află 3 de trei romani numai si si ac-
stia de cei cu sentimente bune, cum se dice la
maghiari? Aceasta ruginie o suferă intelligentă no-
astră si si s'au redicatu voci mai de multe ori
pentru necesitatea unei intruniri nationale, totusi
nu s'au afisat inca omului, carele se lăză in
mana, se astringa pre romani la olala, se nu li lase
prăda strainilor.

Membru intelligentiei suntu cu totii petrunsi
de necesitatea atarei intruniri, cu totii semtiescă a-
ducându bojarură ce cada aspirație prim desconsidera-
rearea nemerită din partea coloru deosebi societă-
timitate si numai sfială de rivalitate personală face,
ca nici unul nu se incuneta (?) a conchiamă a adu-
cător românescă, carea se lăză desbatere caușă a
acesta. In conversatiuni private se facu unele ob-
iectiuni, se află multe dificultati, dura candu ar fi
o adunare mai mare, acole dificultati ar dispară, si
n'ar trebui se asteptam impreguriar favoritorie,
cum dicti unii, ca-ci ne-am pacalit odata contandu
pre oreare resturare.

In proiectul ministerialu de justitia eră pusă
un tribunalu cu residiuția in Beiusiu, ce impuse
de sperantie pro toti locuitorii, inse deodata veni-
faim, ca in cercurile dietali se nesuiesc a pune
tribunalul in Tîncă, la carele se alege comuni-
tati ince si din comitatul Zarandul. La această
orasiu Beiusiu trameș in dilele acestea o depu-
tiune la ministeriu ca se înțelegă resolvirea co-
stiuenei de tribunala in favore Beiusiu si a di-
strictului seu. Nu se cîse ce rezultata va avea de-
putatiunea, stată a se oserbează, ca din punctul de
vedere ale costinei de nationalitate se încrăce a
se asiediț tribunalul in altu locu undeva, facandu
pro 80.000 de romani se alege afara de cerculu
loru dupa rară deprete. —

Unu romanu.

Ea din cele mai susu relationate, si, Domne!
mai in tăia Ungaria! ce vedemua alta, decatuit o
detestanda!! inobredere a romanului in poterile
sale, una negligenta, seu celu pucinu una indife-
rentism — la unu — de a-si bale capulu si
a-si prepara anină pentru a aia calile cele mai
secure de a inalta romanul la cosintină de seme,
la incedore in poterile sale, la ajutarea, ca se

*) In orasiu Beiusiu suntă 8 advocati ro-
mani, 3 jude cereali, doi jurișori, 13 profesori
gimnasiali, 2 protopopi, 2 profesori normali, 2 in-
teluatori elementari, mai multi cetățeni si propri-
etari cu stare, doregatori domnilor. In districtu 10
notari romani, apoi unde suntă pretori si invetita-
torii! —

Se presumeră la postele c. r. si pe la
DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr.
Tocu's timbrul a 30 cr. de facare pu-
blicare.

asiediț edata pe pitorele sale. Blasfemii selas-
mului a discutat pe gutul românilui de vîcă, nu-
mai pentru a pecatuitu pe catu mortii
de viață a nationale! candu n'a cediatu a
lui inițiativă la nici o intreprindere curata na-
tională, ci, s'au alipit mai inainte de toti sireni
lui antagoni politici, ingrasindu cu ajutoriilele, si
el si serumanul orba! remase pilagă para era de
tôte!! El lasă inițiativă stată in lucruri bes-
rescise, catu si in sociali si politice colo la greci,
ici la museali, dincoce la jidani, nemti etc., dincoce
la serbu si dincoce la maghiari, si ecă unde ne
afamă! Dar' unde ne vomu mai astă si de aici
inbolu, deca nu ne vomu espia acestu pecatul de
morte-nationale, lucrându tocma din contra, viri-
dunde, adica pe totă locurile, ca noi supă marca
naționale româna se luană inițiativă la orice intre-
prindere chiaru si cu ajutoriul strainilor, si nu ne
passa, fia si strainul cu noi, dar' ca lipitura si nici
edata ca lipitória. — Atata ne lipsescă si vomu
deveni salvali! Se incepem catu de in micu, ca
Rom' a micu inceputa a svatii, si ce devinse?! —
Agere forță romanorum esto! — (Va urmă)

Fagaras 16 Mai 1870.

Date statistiche

despre districtul Fagarasului, culesi si sta-
torite cu ocazia catalogării generali pentru tie-
rile coronei ungare, dupa starea dela mediulin
noptii din 31 Decembrie 1869.

Districtul tîrrel Fagarasului in Transilvania
cuprinde dupa provisoriul de contribuție unu
arieale de 393.110 juguri si 1265 stanj. patr.
din acesta e pro-
ductivu 379.261 698
neproductivu 13.849 567

Pentru acestu teritoriu, afara de urba regia Fa-
garasiana, capitală districtului, ce formează munici-
pia de sensu statutoriu, se află de 81 comuni-
tati rurali in 6 procese sau placi administrative.

Populația districtului cu pucini exceptiune
romana constă din:

a) populație presentă 78.138 de susfete
b) absente 4.727

presă totu 82.865

Populația presentă se imparte:

I. Dupa sexu, in barbati: 38.000, femei 40.133,

II. Dupa religie, in: 1. rom.-catolici 805 susfete

2. gr. cat. 22.007

3. gr. ort. 53.237

4. ref. ang. 1.563

5. evang. 121

6. unitari (soc.) 97

7. israeliti 310

III. Dupa starea:

1. necasatorii: barbati 21.243, femei 20.737.

2. casatoriti 15.718 15.775

3. veduriti 1.007 3.583

4. divorziati 27 43

IV. Dupa indigenitate:

1. indigeni barbati 37.440, femei 39.714

2. strani patr. 527 511

3. strani translantani 19 7

4. strani esterni 14 6

V. Dupa starea culturală:

1. canocenitul a ceterului: barbati 778, femei 453

2. ceterul si scrierul 4.366 1.014

3. ceterul literat 32.856 38.671

Populația absentă se imparte:

in provinciile austriace translantane 4 individi,

in strainatale 3436

in serviciu activa la oștea comunie 490

la mililiile tîrrel 72

in provinciile coronei ungare 725

La poporulua prezentă se arată următoarele
condiții sociali, și adică:
1. Preoți 135.
2. Funcționari de stat 26.
3. Municipali 8.
4. Investitori 77.
5. Studenti la gimnasia 39.
6. Proprietari de pameanti 15.302.
7. Arenteatori de bunuri 25.
8. Prefecți 18.
9. Proprietari de redite 25.
10. Comerçanți și meseriași diversi 654.
11. Ajutatori la economia rurală și domestică 33.944.

Restul se compune din indivizi nepotențiosi
apoii copii sub 14 ani de ambe secse.

Cu respectă la secolul barbatescu s'a constatuit, ca afara de soldați armatei comuni și ai militiei astăzi în activitate, adică absenți districtului numera:

Soldați dela deșteia com. concediați (licențiali) 1146.
reservisti 135.

Militari la apărarea tineri în concediu 385.

Fostii ofițieri (în stare de pensie etc.) 19.

suboficeri esti din dește 315.

gregari ces reg. 2064.

Dreptu nepotențiosi s'au concesrii în totu districulu:

a) indivizi trecuri de 100 ani; barbati 2, femei 1.

b) orbi de totu 78. 59.

c) surdo-muti 171. 116.

d) smintiti 57. 42.

e) eretici (hebreici) 227. 215.

Preste tota: 535. 435.

Starea animalierului domestic principal s'au constatuit:

1. Vite de cai 6691. 2. Vite corante sou

ungarie 27.712. 3. Vite corante sou mocanescu

8989. 4. Vite de bivoli 5125. 5. Oi comuni

61.712. 6. Capre 3314. 7. Rimatori 17.691.

8. Aliveari (stupi) 1507.

Edificiale în întregu, districtului constau din:

1. Clădiri ecclasticie publice 116.

2. scolastice 78.

3. comunali 18.

4. militari 1.

5. de statu 18.

6. de alta specie publice 9.

7. private 16.446.

Preste tota: 16.886.

Din acestea suntu a) subterane (bordei) 237.

b) partere 16.636.

c) cu cato una plană 12.

d) dñeșe planuri 1.

Dupa categoriile lor este edificația serescu, si adică:

1. Namai spre scopuri publice 185.

2. Spre scopuri publici și locuința 35.

3. Namai spre locuința 16.382.

4. Spre locuința și industria 272.

5. Namai spre purtare de industria 12.

Edificiale numai spre locuința, cuprindu următoarele despartiri, si adică:

1. Chilii săi oval 17.873. 2. Camere 10.723.

3. Anticamere (unde 14.745. 4. Cuine 1060. 5.

Celarie (pivitie) 2567. 6. Bolte 15. 7. Stupori

11.204. 8. Magazine 611*. 9. Sire 11.606.

10. Grasidri 14.318. Staule respective curți, economești 13.395.

Ioan Codru Dragusianu, vice-capitanu, presedinte comis. catalog.

Sinodul archidecesanu gr. or.

Sibiu 10 Mai 1870.

(Capitolu)

Dupa aceea dep. si adr. I Popa redicanduse, face cu privire la stat. org. § 117 si 112 propunere, ca pe dreptul ad. Gaetanu, protopopul Hanea si senatorul Rosca se se face alegere nouă, ca acesta sunu alesii contra legii positive.

Acesta propunere sprijinduse, dep. Macelariu o declară de urgentă si este de parere, că se se pun numai decat la ordinea dileyi spre desbatere. Dep. Madianu se declară semplemente contra propunerei dep. Macelariu. Dep. Branu de Leușneu opunea, ca sprijinduse propunerea dep. Popa, si nodul nu poate trece fara de a aduce concluzie preste ea. — Dep. Petru Nemesiu: crede, ca deputul de a pune o propunere la ordinea dileyi complete in intelese reglementarului afacerilor interne sinodului singur presedintul.

Dep. Macelariu -si revoca propunerea sa. Esc. Sd. de presedinte recusandu inseman-

tatea propunerel, o pune numai decat la ordinea dileyi. Dep. Glodariu partindu propunerea dep. Popa, dicescinte alte multe si aces, ca ad. Nic. Gaetanu alesu de senator scolar salarizat pot se fia legitime forte bune, insă pedagogu si barbatu de școală forte reu, ca-densul nici nu si au putut face studie pedagogice, dar apoi nici nu si au facutu in vieti sa.

Dep. Macelariu e contra propunerei de sub desbatere, ca cei sinodului au alesu de senator scolar salarizat pro o persoana harica, recunoscandu pe deplinu calificata.

Alegerea dep. Hanea si Rosca, este intru adeveru contra § 112 din stat. org., astăzi si oratorul. Excepția a fostă situa sinodului a face dupa imprejurările faptice, cu acea credință, ca congressul va incuiunita așteptă alegere. Densul dice, ca alegerea acestora membri este numai pro unu anu, deoarece cari, deoarece congressul nu încuiunita, atunci vor rapasi din posturile, unde suntu alesi. — Dr. Glodariu cerându cuprivirea a alegerea lui Gaetanu, Hanea si Rosca. Arata cu argumentele cele mai păsabile si mai evidente, ca sinodul nu a avut nici o nevoie de a calcula si de a vota la statutul organicu; adang, ca sinodul nu poate alege senatori scolari si epitropesci decat numai pe 3 ani, si nici decat numai pe unu anu, ceea ce ar face o violare flagrantă a statutului org.

Propunatorul aparțină inca odată propunere, declară in termeni precisi, ca nu poate fi de acord cu antevorbitorul, ca alegerea ilegală se se substerne congressul spre incuiunita. Una atare lucru nu se poate cere dela congres ca factorul legislativ. — Statutul organicu stă preste sinod, cari sinodul trebuie se de acordare si se implinesc dispozitiunile lui. Punenduse la votare propunerea dep. I. Popa, cadiu ca absoluta majoritate de voturi. Dupa, cader predă dep. Popa presedintul umeratorului

Votu separatu:

Considerandu ca statutul organicu determină limpede si apriatul in § 117 calitatea receptare pentru asesoriilor consistoriali; considerandu, ca se seversire actualul de alegere ale membrilor senatului scolar, nu s'au respectat norma legali, ca-o s'au alesu ca membru scolasticu si referinte in sensul scolarin o persoană, care nu intrinsecă calitatea cerute de lego pentru asemenea postu;

Considerandu magi deputat, ca s'au alesu in senatul epitropescu domnii protop. Hanea si senat. Petru Rosca, gimerii doru Petru Badila si Ioane Panoviciu in contra prescriserelor § 112 al stat. org.; astăzi dar atatul de la prescriseri din. adv. Nic. Gaetanu de senator scolar, catu si aces a domnului Ioane Hanea si Petru Rosca de senatori epitropesci, si — cesa din urma cu respecta la sfatul plenarie ale consistoriului archidiocesanu contra legii positive, care stă preste si nu sub sinodul. De aceea si votul acestu separatu, neconsiderandu din partea majoritatii sinodului propusa alegere de membru noi in locul doru Nicolae Gaetanu, Ioane Hanea si Petru Rosca in numele legii violante decatul de la propunerei.

Subscrut de deputatii: Ioane Popa, Dr. V. Glodariu, M. Branice, Rabiniu Pătini si Ioane Sandru.

Dep. si cons. Piposiu opină, ca § 112 din stat. org. este prea generalu conceputu si de acesa ar fi de recomandatu congressul reunitior, ca se se lase in desbatere si se olătesca, ca totu se sealeste intre seale se nu contine membru ruditii si cuscrii, sed numai membrii unui senat se nu ruditii si cuscrii intre seale in facare senatul singularu.

Dr. Tincu crede, ca așteptă propunere nu se mai poate primi, fiindca in privintă acesa odată s'au decis.

Presedintul — si exprime parerea de ren, ca propunerea nu s'au facutu atunci, candu a fostu numai deplinu ai membrilor sinodului. In privintă rudenii si cuscrii, se face amintire, ca nu se poate ignoră nici acesa imprejurările faptice, in care ne aflam, si adica prot. Hanea si senatorul Rosca, sunu mesec barbatu forte initiatii si proutu in durea sooteleloru despre fundatiile archidiocesane.

In fine reporteză, inca comisia bugetaria, petitionala si comisionare pentru arondanța școlară, facandu propunerele sale, care cu modificatiunii se primesc din partea sinodului.

Eccellența Sa in cuvinte patranduția de anima multiamesec, ca cu ajutorul atoșipointei sinodului an deslegatul problemele propuse lui; — multiamesec din sufletu pentru sacrificiale aduse din

partea membrilor sinodali si pentru osteneamentele avute.

Vicariul generalu si dep. N. Popa da un resumet cuventelor din urma rostite din partea presedintelui sinodale, atribuindu in numele sinodului recunoștința si multiamesec pentru totu estele nesele si jertfele aduse pentru interesul bescilor pană in diau de astădat catu si pentru intelectul a condus la presidintul. Sub repetite acalami de "se trăiesc" se departă Eccellența Sa din sală si siedință.

In diau umeritoru s'a mai tinenut una siedinta sub presidintul vicariului generalu, in care s'a verificat protocolul siedintei premergătoare. X. (Vom mai impărtasi propunere primite.)

Analisa chimica a monetelor romane

Toamna primăvara spre publicare una analiza chimica a banilor romani facuta de unu chimic roman din Viena, pro care ca placere o lasam se urmeză mai in desu. D. Teclu, care se occupă acum in desobi in chemia, promite fără multă înramul acestor de scintia, preț catu de însemnatu, pe atate de neglesu încă din partea românilor. Noi ei dormim succesele cele mai bune si credem, ca cu timpul se vor anima mai multi teoreti romani la studiul chimiei, care pe de la merge devine mai important in multifacțiile lui fabole, ce administra in sfârșitul industriei, si a desvelor rezultate ale beneficiului ei, precum si puterii mai bună si mai temeinică intelegeră a colorabile sciinție naturale, mai cu influența asupra colectivului si a industriei. Eca:

Analisa monetelor romane:
 20 lei = (90-08)% auru = greutatea absolută (9-52)% arama = 6.4495 grame
 1 leu = (83-23)% argintu = greutatea absolută (16-52)% arama = 4.99525 grame
 (95-64)% arama = greutatea absolută
 1 banu = (3-88)% costitor Stanam = absolută (0-82)% spiga (Zincum) = 1-02 gr.

Valoarea si greutatea legală pentru monetele franceze este:
 20 fr. = (90/0) auru = greutatea absolută (10/0) arama = 6.45161 grame
 (83-59)% argintu = greutatea absolută (16-5/0) arama = 5 grame
 (95/0) arama = greutatea absolută
 1 Cen. = (4/0) costitor (Stanam) = absolută (1/0) spiga (Zincum) = 1 grame.

Asemeneam acum noulă monete romane ca cele franceze rezulta, ca ele suntu totu de aceasi valoare. — Nic. Teclu.

UNGARIA. De la dieta. In siedintă din 21 Maiu min. de finantă Melchior Lonyai si-a luate dinu a buna de camera cu cuventul lunga si multu aplaudata, fiindca trece că min. de fin. imperialu, fiindcă demisutu că min. de fin. Carolu Kerkapolyi pe care illocu si-a lăsat.

In cuvantare atunci se reprezintă preste aciritatea sa că min. de finantă si cu deosebire asupra stării imprumutului finanțial uung. din 1869 pentru calificare, asupra activelor si pasivelor comune, asupra activitatii comisiorii esismi in casă reformei contribuționale si in genera asupra administratiunei finantiale din 1869.

Despre imprumutul pentru calificare acceptau cuventele, ce lea dize că ungură pentru ungaru: ca nu se poate departă de parerea sa, cumca si fi fostu mal bine pentru statu, deoarece din imprumutul facut ar fi pusu singuru statul a se eladi drumul de feru, pentru statul nu mai poate fi avută si portă sarcine mai grele, ci dia contra de pe linia cea mai rentabilă ar fi castigatur. Apoi detaliza rubricile imprumutului astăzi: Pana la finea an. 1869 s'au spus 24,295,905 fl. 30 cr. mai restă sumă: 21,661,025 fl. spre despusitate. Este 2 sume intrună de 45,956,931 fl. se acoperă cu vinderes de 272,837 bucati de obligații. Obligaționile romanești indeptetură faze sumă de 25,191,829 fl. 50 cr. Imprumutul inca intregu si de 77,115,675. — a' obiecto se acoperă in detaliarea pasivelor comune nu s'a cun-

data, ci a avut cameră la societatele comune, dicându, ca interesele Ungariei nu s-au scurta.

In privința comisiunii pentru reformă contribuțională dice, că s-au luat la protocol pareriile 300 de experți și atinge, ca să se mai eficiențeze erarul cu c-aștigat cu acela, pentru a preveni speculația de contrabandă cu instată.

In privința ratiocinului pe anul trecut, dice, ca a ramas la finea anului 1869 un superplus de 1,400,000, ca contribuțională indirectă au importat mai mult decât semnala cifra bugetului; și puterea contribuțională a tineri crescută. Succesul intră imbutatirea finanțierului la asociație binevenită de susă, — dar că mai mare parte majoritatea camerei și barbatilor, care cu puterea ceavălui, au ajutat la imbutatirea finanțelor.

La fine min. Andrassy invită pe președintele, că se dă la secțiuni proiectul despre reorganizarea comitetelor și a **comunelor**. Desbatere nu infacărată, fiindcă stangă pretinse, că se se mai conținează timpul pentru darea opiniei, ma Tisza pretinse so se să înainte numai în sesiunea de toamnă. Drăpătă și se să se înainte acum, stangă vorbi contra pana la 4 ore și se amâna pe luni continuarea desbaterii respective.

Mi se scăla perală în cap, când privesc la centralismul cău cumplit — frate de cruce cu celu al lui Bach din absolutism, asediata în proiectul respectiv nu numai în municipiu, ci chiar și în comune satesci; — eră de altă parte privindu-l omnipotenția majoritatii, nu-mă îndoiesc, ca orice va face stangă și naționalii, majoritatea va pun sigiliul pe ultimă măsură, care da complement centralismului cău mai încordat din creștetu pana la talpi! —

Cu ocazia desbaterii acestor proiecte naționale vor veni în strîmtoare critici, din care numai protest se vor pot retrage, deoarece nouul proiect pentru legătura de naționalități nu va apărea a se debata înainte. Le orăni tară și unire compactă în pacă cei mai serioși.

In 25 tocmai s'a jută la desbatere proiectul acesta în secțiunea VI. Alea jacta est.

AUSTRO-UNGARIA. Viena. Prin patenția imperială din 21 Maiu se disolvă cameră de deputaților senatului imperial, ordinandu-ne năște alegeri. Prin a două patente se disolvă și diețele tuturor provincialor, ordinandu-se alegeri noi pentru dieță. Singură dieță a Boemiei romane ne-disolvată.

Căchii cerură în conferințele de invocăță tocmai disolvarea dieței boeme; suntem ca coinvoltării să reu. Conferință cu polonii încă nu a promis dorite rezultate, ca ei nu cerură să își totu se disolvă dieță. Nemînău era se secură. Reuniuni preste reuniri facu spre a misca tăta pără, că se -si-apră puse în scenă ce se evină nemaiță cău, și se asemenea serbă, din mai multă parte de preste munti, apoi dela Turin, dela Paris și alăure. Datini voia de a ve cii nu a numai din aceste dețe, ca chiar acum prima dieță vice-președinte nostru G. Chituz din Craiova: „Asociati cu animă și spiritul la toate actele societății Transilvaniei”, și asigurăm, ca de să se departe, nu simtăm în midințele voastră. Serbare aniversară de 3 Mai, nu de celu mai fericit angură pentru totă România. Trajăsca societatea Transilvană! traiosca totii patrii, cari o iubesc! la mulți ani cu bucuria! (aplaus entuziasmat).

Cronica extenuă.

ROMANIA. Proclamativă Marii Sale Domnului către popor:

Roman!

Aniversarea sosiorei mele în mijlocul vostru este odată scumpă animile mele. Enthusiasmul cu care m'ai primuit, suntem acum patru ani, a fost pentru mine unu îndeznău puternic și am început cu barbată și iubire frumoasă a misiune, ce mi era incredibilă. În tōate actele mele, pana astăzi, n'au avut alta tinctă decât fericirea și prosperitatea tineri; și, deoarece rezultatul n'respunzut totudejungă la sinceritatea aspirațiilor și

dorințelor mele, spern, ca viitorul va corona cu una deplină succeso nicio silintă starutorie și neinteresată.

Dică înse acelă deceptiuni, cari insociaște ne-apără orice lucru uman, n'au lipsit mismele mele comune, încredereea în voi nu este sfidură, să acăstă cu atat mai puțin ca tu și o nouă legătură este a se statornic între noi, prin independentă unei dorințe exprimate cu caldura la mai multe ocazii: intemeierea dinastiei.

Me simt fericit de a ve pută unuia astăzi, ca, în anul acestă chiar, sătul național română pă, fi ajutorul lui Dumnezeu, unu faptu independentă.

CAROLU.

(Urmărește fiscalitățile ministrilor.)

SOCIETATEA „TRANSILVANIA”.

A treia aniversaria.

(Captein.)

Urma numai decat dantul națională calușă, ecouată de mai mulți studenți romani îmbrăcați în costume naționale, sub conducerea lui profesor Mociania.

Danturi naționale: hora, brealu, bréza, precum și alte jocuri, continuarea statută în pavilion, cu să afara sub cer, pana la 3 ore, când societatea își invită de către comisione la o frugă și frătească colină în mesă asediată atât sub cortu casă și în gură cortulin. În fruntea mesei ocupă locu presedintele Papia Harianu, având la drăpătă sa pe 4. Laurianu presedinte de onore, șiu societății, eră la stangă pe vice-președintele Lupascu, apoi membrii ai comitetului, mai mulți funcționari inali, judecători, scolastică și militari, în fine toti ceilalți membri ai societății impresa cău familiile lor. Multă din junii membri nu mai aveau locu, cari însă fară supărare se asediară în urmă la a doua mesă totu atât de vesela. Precau în anii trecuți, de asemenea și în acest an junii membri ai comisionei și tineră de onore, a servit ei singuri la mesă pe frați și amicii, mulțume și surorile lor. Între acestia se distingau cu deosebită președintele comisionei d. Aureliu Ciura, I. Boros și D. Procupa, cari totu își se sacrifică pentru îngrijirea și privescăriile celor necesare pentru solemnitate.

La deserta d. președinte alu societății redică anualu toastă, care în următorii termini:

,Domnilor și Dâmnelor!

,Sântă 22 de ani, de candu se serbăză dinu de 3 Mai. Aceasta e diuă redoseptărește națională a trei milioane de romani, și candu trei milioane de romani se misca, toti cui dieci milioane sunt destepăti. In Daciă superioră nu este astăzi orașul său orasieu, nu e satu său catunu, nu e bearta, nu e campia, care se acu resune de solemnitate, cu care se serbăză mere serbătoare naționale, acum pentru a 22 ora, Astăzi în beserică de pe străzi Carpați, în locu de priocăna, se canta „Destăpătă Româno”.

,Amu primuit multime de felicitari pentru diuă de astăzi, de aniversară și a societății noastre; amu primuit de Craiova, de Ploiești, unde de asemenea serbă, din mai multă parte de preste munti, apoi dela Turin, dela Paris și alăure. Datini voia de a ve cii nu a numai din aceste dețe, ca chiar acum prima dieță vice-președinte nostru G. Chituz din Craiova: „Asociati cu animă și spiritul la toate actele societății Transilvaniei”, și asigurăm, ca de să se departe, nu simtăm în midințele voastră. Serbare aniversară de 3 Mai, nu de celu mai fericit angură pentru totă România. Trajăsca societatea Transilvană! traiosca totii patrii, cari o iubesc! la mulți ani cu bucuria! (aplaus entuziasmat).

Cateu a dice fara temă de amagiră, că la noi, în cursu de 3 ani de die, o societate privată de abu putea face, mai mari progrese de cum a facut societatea noastră. În acestu securu intervalu, și într-o tiere, în care spiritul de asociere nu e cel mai desvelit, nici interedere publică în asmeni, întreprinderi cari mai depina, societatea nostră a întrunit în guri-i mi de cetățeani, și a realizat unu fondu de aproape 90,000. lei noi. Acestu capitalu nu este neînsemnat pentru o societate sorăcă a noastră. Se nu uitam, ca vîstău acestei societăți se datoră unor tineri, cari nu sunt avu decat în sentimente romane; numai zelului cu so pusi ei în esemplare administrării a avari societăți se poate multiam și acestu fondu, din ale carui interes (ca-că capitalul nu

se atinge) se întrebuința la studii înalte trei tineri romani la cele d'anta universități ale Europei latine. Pôte ca în acestu anu vomu fi în stare de a mai tramite unul.

,Dâmnelor, domnilor!

Nu e idea statu de sacra, care se nu alba si adversari. Societatea noastră încă are. Ni s'a imputat, ca această societate ar fi esclusivă, provincială, ca ea nu se îngrijește decat de junimea a unei parti de romani. Asia este în aderevă, societatea noastră mai dacă-romana, mai universală-romana, decat acăstă. Datini-mi voia aprobă dîs mea. Era unu timpu cand romani din valle Dunarei erau mai aspruti decat fratii loru de preste munti; candu noi, romani de aici, gaseam scăpare noastră acolo în sinul Carpațiilor, de unde Apoi Negru si Dragos-Voda, reîntărindu-ne, se coboră încos spre a roîntemne aceste două tieri romane. Impregnările său schimbă. Adi Transilvania -să doreșe, -să repeze Dragos și Negru și din România! (aplaus). Junimea romana de aici se formatu acăstă societate spre a veni în ajutorul junimii studiu a coloru mai aspruti din romani. Acei junii, crescenti cu ajutorul nostru, nici odată nu voru uită pe fratii sel, cari, la timpu de nenoare, le au date mană de ajutoru. Spăneti dico să poată imagină legătura mai potine decat acăd cu junimile a trei milioane de romani, mai lipsiti astăzi, s'ar potă crește cu ajutorul fratilor loru, astăzi mai favoriti de împrejură. Era aderevă legătura, aderevă unirea fratăscă. Unde este acăd spiritu de particularismu, spiritu de esclusivism? (aplaus).

Dar mai avem și unu altu geniu de adversari, cari depe de a pretinde, ca amu fi partularisti, ne accusă din contra, ca suntem societate daco-romana, revolutionara, ca vremu se ocupam Transilvaniei. Acestor's se le declarăm pe facia, ca acăstă îl aderevă și o societate daco-romana, ca vrea se cucerise Transilvania, adică animale transilvaniene (aplaus), nu cu tunulu, ci cu armele sciulice, cu armele culturie (aplaus, virato).

Totă Transilvania și Ungaria e preserata de societății că a năște, intemeiate acolo în mijlocul ungarilor și a nemilor, în Postă chiar și în Viena. Aceea ce căuze și acolo, se ne indoințu noi a face aici în mijlocul romanilor!

Asta societate, neavându a face nimicu cu a-acea ce vulgă numește politica, nu apărante nici unu din partile politice ale dilei; ea este mai presus de partie; oménii veri-carui partită en simtu pentru interesele crescerei naționale au locu în societatea noastră. Cu tōate aceste, de vremu antă si diumeatate, chiar guvernul credea séu se facea să cred că odată, ca amu și opera de partită, si astfelii eram aspruti, candu pe facia candu pe supu ascunsu. Unu ministru de frunze disse, că de ce se espăză România din cauă creștinilor din Ardeleni prin societății că acăstă a noastră. Unu altu ministru revoca o rezoluție a președintelui seu, prin care se acordă pentru cancelarii a societății o camara dintr-o direcție a statului, camera, de care guvernul nu avea nici o trebuință, o recau supu cuvenit că nu cumva afundă Austro-Ungaria de acăstă, se declare rebelse României. Unu altu ministru nu numai cu vorbă ne promitea totu, dar și ordene formale dedice, de exemplu către consiliile judecătorie pentru subvențiunile noastre; dar nu sciu cum și se facea, ca acele ordini nici odată nu se execuția. În fine, canta se vo spanu, ca avuram unu ministru de ente și instrucție publică, dela care corerud noi mai în septembrie trecută subvențiunea ce nu fusese acordata prin legă de către adunarea legislativa, ne întrebă prin adresa formală, ca ce scopu are această societate ce se chiama „Transilvană”?

Ei responsuram si noi oficialu, ca nimeni nu poate se cunoșca mai bine scopul societății noastre decat înssu ministerul instrucționiei publice, la a carui programe stătoale societății s'a recunoscut de Domnul tineri și s'a publicat prin „Monitorul”, și ca dela d. ministru în deosebi, cu atat multă verosimilitate că ar fi așteptată a transmite, de orice înssu era membru donatorul alu societății (bravo), care negresiu trebuiese se cunoșca scopul societății inițiatu de a se face membru alu ei. Această ministru, care nu potu opri de la însemnată, ca -mi fusesc aproape elevu, catu state la ministeriu, nu se responsează subvențiunile; de altămintre, de perduță nu o putem perde, finita prevedută în legă bugetulară.

Dică ministru se portă astfelii cu noi, într-o tiere atatu de guvernamentală că a noastră, unde

governură prin o deprivare investită, efectă alia reieșii noastre organizaționali publico, în mană totă fiile intereseilor private, se nu ne prindă vr'o mire, ca societatea noastră de mai bine de un an să diminueze, de să sporesc neîncetnat, ca și împoi nu pote se mai de, nu mai face însă progresele de care se bucură în anul asta sau înfinitivă să le. Supt apăsarea atmosferei infecto ce înneacă românia de catură timpu, lumea privesc aproape cu indiferență asemenei întreprinderi si se retrage chiar.

"Dar atmosfera se va curați în curând, se n'aveau îndoioiu, și societatea noastră încă - si va relua aventura de mai înainte." (Aplause entuziasme).

D. profesor Lazarescu inchină în onorează președintelui.

D. Dr. Mirona în memorie diliei de 3 Mai.

D. Crainicu, în onorează domnului Laurianu și Papu, că cei au luat parte principala, la adunarea mare a românilor dela 3 Mai, 1848, în Blasius, în campul libertății. D. Crainicu reamintesc enușinăsca universal din acea memorabilă epoca candu femeile înseși cu fusa dela forță erau în stare se scotă ochii înamicilor, și româncoi din Baciuu ei omorâea cu petre. Toastul plin de spiritu alu lui Crainicu, au fost multu aplaudata.

D. Dr. Stroe în onorează memelor de famili.

D. Lupascu amintind colecta facute de domene române din Brăsov pentru institutul de fete din Iasi, inchină în onorează femeilor române.

In fine se purta una lesto în onorează comisiei aranjatorie.

Pe canu membrușii societății se afa la masa, tenerii fetori si fete din vecinătatea Banas', jucău Hor'ă înaintea pavilionului. Dupa mesă totă societatea micu si mire se prins int'ro hora imensa; dar' care nu fu mirare si bucuria acestor teneri si modesti sateni, cari, voință a se retrage densu, se pomeniră incisni în totu în hora' generală, a frației.

Jocurile si cantecale naționale tineru pana săr'a caiu optu ore, candu se juca ultim'a hora, dupa care d. prezidentul luandu cuvenitul discu'r'ō de trei curante simitate de despartire si roreyde la 3 Mai anului viitor. Preste pucinu societatea se retrase, între focuri artificiale, în capitala plina de multumire, cu o singura parere de reu, ca d'u' fusesse statu de scurta. — Rom.

FRANȚIA. Parisu 21 Maiu. Presedintele corporului legislativu, prezentându adi plebiscitu imperialului, a pronuntat unu discursu, prin care, amintindu originea imperialu si prosperitatea restabili, a dispus:

„Poporul, în independenția sa absolută, ră' datu aprobatuine cu o unire, careia nimini nu i' pote declină competență, si, aclamându imperialu cu preste sieptă milioane surfață, Francia' ve dice: Sire, Francia' este cu voi, urmati cu incredere pe calea tuituror progreselor realisabili. Stabilită libertatea pe respectu legilor si ale constituției. Francia' pune cau' libertății sale sub apărarea din naștie văsări si a inălțelor coruri ale statului."

Imperatralu a respus:

„Dômnilor! ...

„Cea d'antaia cugăiere a mea este de a se primă recunoașterea mea națională, care, pentru a pat'ă ora de 22 anu, mi - si a dat - o însemnătoria dovedă de încredere sa. Plebiscitu n'avea, de obiecte decat ratificarea de către popor a unei reforme constituționale. Dara, deea în mijlociu locul conflictului opiniunilor si în ferbere, pasiunilor, luptă a fost mai invinsă, nu regresantă acela. Adversarii instituționali noștri au pusă cotitură intre revoluțione si imperiu. Tîr'ă a rezolvat-o în favoare sistemelui, care găurătește ordinea si libertatea. Astădi imperialu, intarziu pe basele sale, va arăta fortă' sa prin moderatione; nu se va departa de calea liberală; va sci se face se respecte voința națională, care să manifestă atât de energică. Ne mai avendu a ne preocupa de cestințile constituționale, cari desunesc cele mai bune sprite, nu mai avem decât unu scop: acela' de a realua în gînduri constituționale, ce tie'ă a sanctioanat, pe omenei onesti din toate partile, de a ascură liniste, de a înlesni domolirea pasiunilor, de a apăra interesele sociale, în contra conagiunii falselor doctrine, de a căuta cu ajutorul tuturor inteligențelor midjulocale de a contribui

la marirea si prosperitatea Franției, de a respondi la multitudinele instrucțiuni, de a simplifica mecanismul administrativ, de a respași activitatea din centrul, unde abunda poa estimată, de a favoriza agricultură, de a dezvoltă lucrările publice, în fine de a consacra munca nostra prin ces mai bune repartiții a sarcinilor ce apăsa pe contribuabili. Naționea nostra, prin liberă dezvoltare a folclorului sale, va realiza, la una gradu mai înaltu, progresele civilizației. Ve multimisca pentru concursul ce - mi ati dat în această impregnare solemnă. Trebuie mai mult decât oră candu se privim astăzi viitorul fară sfîrșă. Cine s'ar putea îre opuna la mersul progresiv al regimului ce unu mare popor a fundat în mijlocul luptelor politice si pe care lu intarese la midjulocul pacii si al libertății!" —

In ITALIA' miscările republicane imbraca unu caracter din ce în totu mai seriosu. In mai multe parti se intempră atacuri, si tient' insurgenților nu e numai monarhulu, ci si Rom', in catru dan a navală bande.

Regimul Italicu dispuse 3 anu, ca se pădesce la Capre' nu cumva se debarcă Garibaldi pe uscatul italic spre a se pune în fruntea republicanilor. —

Trupele papale încă s'au pusu pe pîtoru de apărare, tramînduse la Viterbo ca tota intetrea armata, cari se impedece prorumpere insurgenților în statul becerescu, cari ameninția a trece din Toscană. —

Camerale desbatu în Florentia' bogatu aramei si min. de rebela se invioiesce la redactuini in armata, rezervându-si la casu de pericolu modificatiuni. —

In Raven'a italică poterea insurgenția cresce, cu totă aceste si cu totă provocarea lui Mazzini către republicanii, că poporul se - si revindece suveranitatea, dela revoltarea studentilor de mai eri in universitatea de Neapole, care apoi si fu închisă, regimul a spionat locul locurii suspectu cu atâta a prevedere, incă bände se prindu una după alta, er' cele ce intrara în statul Papal se intempră de suvi frances. La Civita' vecchia s'au mai transu si din Francia' dela Tolon 2 batalioane. Lucrul dar' e seriosu în totu Europa', candu poporile se redica si se pretind drepturile suverane.

In conciuniu din Roma se desbat leu' inabilități, însă cardinalii Rauscher, Schwarzenberg, Mathieu au vorbitu în contra, tocma candu esă la lumina publicitatii una notă alui Beust, despre conciliu - puse se dice, ad acta - in care se dice, ca Austria' cu Francia' se invioiesce po deplinu numai in privința conciliului, ci in toate obiectele respective, — de unde se crede si in alianță' a acestor 2 poteri, pana unde' interesele voru respondă. —

In conciuniu din Roma se desbat leu' inabilități, însă cardinalii Rauscher, Schwarzenberg, Mathieu au vorbitu în contra, tocma candu esă la lumina publicitatii una notă alui Beust, despre conciliu - puse se dice, ad acta - in care se dice, ca Austria' cu Francia' se invioiesce po deplinu numai in privința conciliului, ci in toate obiectele respective, — de unde se crede si in alianță' a acestor 2 poteri, pana unde' interesele voru respondă. —

Ducele de Grammont, interzincu' Franciei la cabinetul de Viena, si a data actele rechiamarei in audienciu' soleasă in 25 Maiu. Elu merge că min. de externe alu Franciei acasa. —

In Vien'a s'au prinsu una banda infrigă de falsificatori de bancnote; capulu bandei e Ioan Letgeb fostu accesistă la direcția finanțiară da coreu si pana acum falsifică 4000 baciuti de cat 5 fl. poneindu in cursu.

Nr. 212/pres. 1870.

Publicațione.

Comitetul reprezentativ permanent al comitetului Turdei - si va teme sedința' cu partea la 14 Ianuarii a. c. la 10 ore antemeridiene in opidu Sz-Region.

Agențele si voru fi: publicare de legi, resoluții ordinariilor, a recușinților din parla- mai multor autorități vecine, precum si a mai multor afaceri interne.

Deci toti acel membri ai comitetului, cari lecuișcesc afară de comitatu, prin acela suntu roguat a lua partea la memorat' a sedință publică.

Turd'a in 20 Maiu 1870.

Dela comite, supremu al comitetului Turdei, Br. Gheorgiu Kemény m/p., 2-3 comitele supremu.

Concursu.

Pentru cumpără postului de notarul comunala in satul Cugiru a se anunță Orestie.

Competența notariala caprină in sine:

- a) salariau anualu de 300 fl. din cass'a alodială;
- b) bani de corteilu in sun'a de 50 fl. din cass'a alodială;
- c) leme de focu 6 stanjini.

Boritori de a ocupa postula numita notariala au de a concurge la subscrissiun in numele reprezentantul comunala a Cugirului pana in 25 Ianuarii 1870 cal. nou.

Orestie' in 22 Maiu 1870, Ioane Balomir m/p., 1-3 senatoru si inspecto're.

Appele minerale

dela Előpatak (Valcele) cunstatate multa pentru edificația loru se espanda forte considerabilu de candu a venit. D. **Ottóbrán** din Brăsovu a introdus u o metodă ameliorată de a le impeli si a le expedia. In depouriile sale in Brăsovu si Előpatak, se affa totu mereu apele in cantitate suficiență, prospete implete, si găta a fi expediate după dirința' a publicului. Falsificăt' dese, si substituitora aleioru din alte isivore nesignificative, indenă pe sunu numitulă a garantă numai pentru apele minerale de Előpatak, care voru fi luate din depouriile sale. —

CURSURILE		
la tura in 25 Maiu 1870 sia sia:		
Galiști imperiale	—	5 fl. 88 1/2 cr. v. 2.
Augsburg	—	124
London	—	123, 50
Imperialul național	—	69, 75
Obligație metalice vecchi de 5%	60	15
Obligație rurală ungare	78	75
;	temesiane	78
;	transilviane	75, 75
;	croato-slav	58, 50
Actione banchi	—	720
creditori	—	255, 40

Transportarea de sine.

Întreprinditorii de clădira drumului de feru r. oșticiu-ungurescu publică transportarea de sine dela Vintiu la Sibiul si la Mediasul sub următoarele condiții:

dela Vintiu inf. pana la Sibiul pe maja 60 de cruceri, dela Vintiu pana la Mediasul pe maja 1 florinu.

O sine cautaresce că la 4 mai si 1/2, doi boi său cai potu duce 4 pana la 6 sine.

Asta se urca pentru o incarcatora dela Vintiu pana la Sibiul 10 fl. 80 cr. pana la 16 fl. 20 cr., dela Vintiu pana la Mediasul 18 fl. pana la 27 fl.

Fiasce-caruia, care se va afă cu carulu la magazinul curții de feru in Alvintiu, i se voru predă sinele cu unu biletul de caratu, er' plată -si o va redică la locul de descarcatul in data ce va fi predat sinele si biletul de transportu, in totu diu'a dela 6 ore dimînă' pana la 6 ore sera, in bani gata.